

Amsterdam University of Applied Sciences

Tussen de klusjesman en de universiteit

van Winden, Willem

Published in:
Folia magazine

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
van Winden, W. (2016). Tussen de klusjesman en de universiteit. *Folia magazine*, 68(9), 40-41.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please contact the library: <http://www.hva.nl/bibliotheek/contact/contactformulier/contact.html>, or send a letter to: University Library (Library of the University of Amsterdam and Amsterdam University of Applied Sciences), Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Tussen de klusjesman en de universiteit

Je leert iets door het te doen, vindt Willem van Winden, lector Amsterdamse kenniseconomie aan de HvA. Of het nu gaat om doe-het-zelven met behulp van YouTube-filmpjes, om het bestuderen van steden of om het verduurzamen van de mode-industrie.

tekst **Willem van Winden**

De afwasmachine gaf een onheilspellend signaal: foutcode E25, pomp verstopt. De timing kon niet slechter: we zouden bezoek krijgen en de vaat was nog smerig. En ik haat afwassen. De hoge nood bracht mij, gepromoveerd theoreticus met twee linkerhanden, tot de volgende gedachte: zou ik die pomp misschien zelf kunnen repareren?

Ik waagde het erop. Ik vond al snel een YouTube-filmpje waarin een sympathieke klusjesman voordoet hoe je bij de pomp komt en precies uitlegt wat je dan moet doen: 'Trek met een lepeltje de afsluiter van het pompdeksel omhoog.' Ik zag geen afsluiter, en wat voor soort lepel moest het zijn? Na vier keer kijken ontdekte ik dat die afsluiter los zat: waarschijnlijk ook de reden waarom de afwasmachine was afgeslagen. Uiteindelijk lukte het me de afsluiter weer vast te zetten. Probleem opgelost!

Ik was er twintig minuten mee bezig geweest, maar een volgende keer kan ik het binnen een minuut. Net als die klusjesman uit het filmpje. Een typisch voorbeeld van *learning by doing*, al doende leren, met een beetje hulp van een expert.

Telefoonhoesjes

Op de universiteit waar ik ooit werkte ging het leren heel wat minder praktisch toe. We lieten studenten veel boeken lezen over economische theorieën en modellen, en discussieerden daarover tijdens de colleges. Pas aan het eind van de studie moest elke student een onderzoek doen en de resultaten daarvan logisch en overtuigend kunnen opschrijven, met goede argumenten en gebaseerd op recente wetenschappelijke inzichten. Veel studenten hadden er de grootste moeite mee. Niet zo vreemd: ze hadden nooit geoefend, het was hun eerste keer.

Op de Hogeschool van Amsterdam, waar ik later kwam te werken, zag ik weer een andere manier van leren, ergens tussen de klusjesman en de universiteit in. Natuurlijk moeten ook

hbo-studenten economische theorieën leren. Maar ze moeten vooral ook dingen doen. Ik liep eens de Fraijlemaborg binnen, toen de eerste etage veranderd bleek te zijn in een vrolijke en kleurrijke markt, waar tientallen studenten probeerden allerlei producten te verkopen: usb-sticks, aanstekers, telefoonhoesjes, zonnebrillen en nog veel meer. Een student legde mij uit dat de markt onderdeel was van een vak waarbij studententeams een product uit China moesten importeren, om dat vervolgens in Nederland te verkopen.

Praktischer kan economieonderwijs niet worden. En: enorm leerzaam. Want al doende liepen ze tegen allerlei vragen op: moeten we invoerrechten betalen? Hoe regelen we de logistiek? Hoe weten we zeker dat onze leverancier gaat leveren, en wat als-ie dat niet doet? Hoe financieren we onze inkoop? De studenten stonden er niet alleen voor: ervaren docenten/coaches hielpen hen de juiste informatie te vinden en verwezen naar relevante literatuur. Dus: eerst de praktijk in en dan de kennis daaromheen organiseren, met goede docenten. Ik was onder de indruk en ging die dag naar huis met een tas vol nutteloze aanstekers, usb-sticks en een raar petje.

Verrassingen

Onderzoek in mijn vakgebied, de stadseconomie, is vaak nogal academisch. We onderzoeken bijvoorbeeld hoe de economie van de stad verandert: waarom zijn sommige steden, zoals Amsterdam en Londen, booming en andere, zoals Kerkrade, niet? Hoe werkt de huizenmarkt en wat is de impact van Airbnb daarop? Zijn start-ups op een sciencepark innovatiever dan hun soortgenoten op een gewoon bedrijfsterrein? De onderzoeker blijft op een afstand. Hij of zij gaat op zoek naar zo veel mogelijk informatie om de vraag te kunnen beantwoorden: bestaande data van het Centraal Bureau voor de Statistiek, enquêtes of interviews met managers, en komt dan

met conclusies over hoe het allemaal werkt.

Alleen: vaak weten we het gewoon niet. Het leuke van stadseconomie is dat er zo veel verrassende dingen gebeuren die niemand zag aankomen. Begin jaren negentig was het opeens grote crisis in Eindhoven. Er verdwenen duizenden banen bij de grootste werkgevers van de stad, Philips en DAF, die tegelijkertijd bijna failliet gingen. Men vreesde dat de lokale economie zou instorten, maar dat gebeurde uiteindelijk niet. Na een paar moeilijke jaren bloeide een vernieuwde economie op, onder meer gedreven door kleinere innovatieve bedrijven. Achteraf kunnen onderzoekers prima verklaren wat daar is gebeurd, en waarom. Maar voorspellen?

Vandaag de dag zijn het platformbedrijven als Uber, Airbnb of Kickstarter die voor de economische verrassingen zorgen in de stad. Door slim te bemiddelen tussen vraag en aanbod scheppen ze markten die nog niet bestonden. Ze bedreigen gevestigde belangen en bestaande banen, ze scheppen nieuwe kansen en bezorgen wethouders (en soms buurtbewoners) hoofdpijn.

Het zijn overigens echt niet alleen de grote jongens uit de VS die de boel hier opschudden: Amsterdam zit vol met bedrijven die fantastische nieuwe ideeën hebben waarvan we nog zullen horen. Bijvoorbeeld over betere recycling van plastic of duurzame kleding. Ze maken apps voor het slimmer delen van kantoorruimte of parkeerplaatsen.

Spijkerstof

Als onderzoeksgroep op het hbo willen we daarom niet alleen afstandelijk, beschrijvend of verklarend wetenschappelijk onderzoek doen, maar meer naar de praktijk gaan. Erbovenop zitten in plaats van afstand te houden. Analyseren, abstraheren, proberen er lessen uit te trekken met een bredere toepassing: zaken waar onze studenten wat aan hebben. Dus iets tussen de klusjesman en de universiteit in.

Zo zijn wij betrokken bij de Alliance for Responsible Denim, een nieuw verband waarin een aantal modebedrijven in Amsterdam, vaak concurrenten van elkaar, samen optrekken om duurzamer te worden. Dat is nodig, want de denimindustrie is niet echt schoon: voor de productie van een gemiddelde spijkerbroek is zeventuizend liter water nodig, en wordt 25 kilo kooldioxide uitgestoten. Dat moet beter kunnen.

We gaan daarom samen met de modebrands nieuwe normen ontwikkelen voor duurzaamheid (zodat je weet hoe duurzaam een spijkerbroek eigenlijk is gemaakt) en slimme businessmodellen bedenken om spijkerstof in te zamelen voor hergebruik. Dingen doen dus.

Al doende denken we ook na over meer academische vragen: wat gebeurt er eigenlijk als concurrenten met elkaar samenwerken op het gebied van duurzaamheid? Wat zijn succesfactoren en wat is de rol van onderling vertrouwen? Daar publiceren we over en we leren het onze studenten. En misschien maken we een handboek over nieuwe duurzame businessmodellen. Of zelfs een instructiefilmpje, zoals mijn online klusjesman. ✓

